

Abelard, teoria influenței morale și Mireasa lui Hristos

10 decembrie 2007

Gili Cârstea

Care a fost scopul misiunii lui Hristos? De ce a trebuit să moară El?

Există numeroase concepte și modele despre ispășire și scopul jertfei lui Hristos, iar poporul nostru împărtășește câte puțin din fiecare, fără să îmbrățișeze definitiv pe una dintre ele.*

Teologia adventistă contemporană preferă însă modelul înlocuirii, substituției, și are o antipatie tot mai vizibilă pentru modelul de ispășire care insistă pe rolul jertfei ca exemplu pentru păcătos, pe care îl descrie ca fiind nimic altceva decât “teoria influenței morale.”

Modelul substituției, deși destul de complex și susținut de multe construcții teologice valide, în forma lui finală spune că Hristos a murit în locul omenirii păcătoase. Adam a călcat legea și trebuia să moară. Ca să nu moară Adam, a murit Hristos în locul lui. Legea a fost satisfăcută, iar omul este socotit fără vină, deși trăiește în păcat, adică într-o continuă violare a legii lui Dumnezeu. Modelul substituției transmite păcătosului un mesaj clar: Nu poți păzi legea, dar Hristos a păzit-o în locul tău și a murit în locul tău, așa că poți avea siguranța mântuirii fără păzirea legii, care înseamnă legalism.

Dar ce este teoria influenței morale?

Un savant francez din evul mediu, Pierre Abelard, a descris jertfa lui Hristos ca fiind nimic altceva decât o demonstrație a dragostei lui Dumnezeu, o descoperire a caracterului Său iubitor. El se opunea modelului medieval al răscumpărării, care susținea că Dumnezeu trebuia să scoată neamul omenesc din ghearele diavolului și ale păcatului plătind prețul suprem, Fiul Său. Hristos a achitat datoria omenirii, și astfel aceasta este eliberată de diavol și păcat.

Pentru Abelard, crucea urmărea să trezească în păcătos simțământul adormit al vinovăției, oglindit în dragostea enormă a lui Dumnezeu pentru omenire. Privind la cruce dragostea fără egal a lui Dumnezeu, caracterul Său îndurător, păcătosul este eliberat de frica generată de un Dumnezeu al mâniei, lucru care aprinde în el dorința după un standard moral superior. Dragostea lui Hristos produce pocăință, întoarcere la Dumnezeu și depărtare de fărădelege. Păcătosul privește la Hristos și se simte astfel atras să trăiască și el cum a trăit Hristos. El copiază faptele lui

Hristos, imită modul Lui de viață, și astfel devine o persoană mai bună, cu o moralitate superioară. Această poziție despre ispășire a fost denumită mai târziu teoria influenței morale, deoarece crucea este văzută doar ca o influență morală asupra păcătosului.

Deși departe de standardele înalte ale soliei îngerului al treilea, teoria influenței morale a strălucit minunat în bezna secolelor de supremație papală. Abelard a fost numit eretic, iar cărțile lui arse în public. Biserica nu suporta o astfel de lumină despre caracterul iubitor al lui Dumnezeu, contând mai mult pe amenințarea cu focul iadului pentru obținerea supunerii față de cerințele morale ale societății și bisericii.

Nici nu ne putem aștepta la mai mult de la Abelard, lumina despre lege și neprihănirea lui Hristos fiind departe de biserică vremii lui. Dar el a prins o rază din lumina care urma să strălucească peste veacuri, și a prezentat-o societății acelei vremi așa cum a știut el mai bine.

Deși este adevărat că jertfa lui Hristos descoperă mai mult decât orice caracterul lui Dumnezeu, așa cum corect a înțeles Abelard (iar unii nici astăzi nu înțeleg acest lucru simplu), scopul ei este infinit mai mare decât să producă o influență morală asupra păcătosului. Așa cum timpul a dovedit cu prisosință, păcătosul nu se poate schimba oricât ar privi crucea, oricât ar imita viața lui Hristos, oricâtă admirație ar avea pentru dragostea jertfitoare. Păcătosul nu se poate schimba nici măcar sub amenințarea fierbinte a iadului veșnic, tehnica folosită atâta amar de ani. Păcătosul poate admira la infinit blana imaculată a mielului, petele lui nu vor dispărea din cauza acestei influențe morale. Etiopianul își poate dori arzător pielea blondului nordic, privind zi și noapte un asemenea chip, și chiar operându-se la infinit, fără niciun rezultat (Ier 13:23).

Pavel a înțeles mai bine decât oricine tragedia păcatului: “Știu, în adevăr, că nimic bun nu locuiește în mine, adică în firea mea pământească, pentru că, ce-i drept, am voința să fac binele, dar n-am puterea să-l fac. Căci binele pe care vreau să-l fac, nu-l fac, ci răul pe care nu vreau să-l fac, iată ce fac!... Găsesc, deci, în mine legea aceasta: când vreau să fac binele, răul este lipit de mine. Fiindcă, după omul dinăuntru îmi place Legea lui Dumnezeu; dar văd în mădularele mele o altă lege, care se luptă împotriva legii primite de mintea mea, și mă ține rob legii păcatului, care este în mădularele mele. O, nenorocitul de mine! Cine mă va izbăvi de acest trup de moarte?” (Rom 7:18-24).

Aceasta este o descriere perfectă a situației disperate în care se află omenirea. Pavel a descoperit soluția, dar nu în influența morală a crucii, nici în substituție, nici în alt model al ispășirii, ci în repararea templului interior al sufletului prin locuirea Duhului Sfânt, conform scopului lui Dumnezeu din veacuri veșnice. Din capcana păcatului, spune el, omul nu scapă datorită înlocuirii realizate de Hristos, ci atunci când nu mai trăiește după îndemnul firii pământești, ci după

îndemnurile Duhului (Rom 8:1). El constată că în Hristos exista o “lege” a Duhului de viață, care Îl făcea să trăiască în neprihănire. Și o spune categoric:

“Voi însă nu mai sunteți pământești, ci duhovnicești, dacă Duhul lui Dumnezeu locuiește într-adevăr în voi. Dacă n-are cineva Duhul lui Hristos, nu este al Lui. Și dacă Hristos este în voi, trupul vostru, da, este supus morții, din pricina păcatului; dar duhul vostru este viu, din pricina neprihănirii. Și dacă Duhul Celui ce a înviat pe Isus dintre cei morți locuiește în voi, Cel ce a înviat pe Hristos Isus din morți va învia și trupurile voastre muritoare, din pricina Duhului Său, care locuiește în voi” (Rom 8:9-11).

Aceasta este temelia fundamentală a doctrinei sanctuarului. Pavel nu încurajează soluția ieftină și neputincioasă a substituirii. Da, el clădește pe rolul lui Hristos ca exemplu pentru credincioși, dar cu totul diferit față de teoria influenței morale.

Hristos a fost primul exemplar al demonstrației lui Dumnezeu că legea este sfântă, dreaptă și bună, atunci când este așezată la locul ei de drept, și că este biruitoare chiar în mlaștina păcatului. Nu moartea Sa pe cruce este soluția, ci exemplul vieții Lui ca unitate între natura umană și divină, care trebuie să se repete în fiecare păcătos care privește la Hristos:

“Căci – lucru cu neputință Legii, întrucât firea pământească (Grecește: carnea, aici și peste tot unde e „firea pământească”) o făcea fără putere – Dumnezeu a osândit păcatul în firea pământească, trimitând, din pricina păcatului, pe Însuși Fiul Său într-o fire asemănătoare cu a păcatului, pentru ca porunca Legii să fie împlinită în noi, care trăim nu după îndemnurile firii pământești, ci după îndemnurile Duhului” (Rom 8:3-4).

Aceasta se potrivește perfect cu definiția Spiritului Profetic, enunțată imediat după Minneapolis:

“Hristos a înălțat caracterul lui Dumnezeu, atribuindu-I lauda și realizarea întregului scop al misiunii Sale pe pământ – să-i facă pe oameni drepi prin descoperirea lui Dumnezeu... Când scopul misiunii Sale a fost atins - descoperirea lui Dumnezeu în fața lumii - Fiul lui Dumnezeu a anunțat că lucrarea Sa a fost terminată și caracterul Tatălui a fost făcut cunoscut oamenilor” (ST 20 ian 1890).

În Hristos, Dumnezeu a fost descoperit oamenilor în trăsătura Sa fundamentală, în scopul Său etern, acela de a locui în ființele inteligente create. Doar prin părtășie cu natura divină, doar conectată la izvorul vieții, poate natura pământească să fie răstignită împreună cu Hristos și să învieze la o viață nouă. Templul inimii nu poate funcționa în neprihănire fără sistemul de operare divin instalat acolo prin noul legământ.

Dumnezeu nu a „osândit păcatul în firea pământească” nici prin substituție, nici prin răscumpărare și nici prin influența morală a crucii. El a osândit păcatul și

a spulberat legea păcatului și a morții punând împreună, în Hristos, cele două naturi despărțite de păcat. Omul Isus Hristos a fost făcut astfel Garantul noului legământ – că Dumnezeu a promis și poate să pună capăt nebuniei păcatului în cei care au credința lui Isus și acceptă soluția lui Dumnezeu. Dumnezeu spune deci: „Ce am realizat în Isus din Nazaret pot și doresc să realizez în fiecare dintre urmașii Lui, pe aceeași cale și prin aceeași putere manifestată în El.”

Noi credem că ispășirea este lucrarea creatoare a lui Dumnezeu, realizată prin Duhul Sfânt, și are ca scop nunta – adică unirea dintre natura divină și cea umană.

Chemarea prețioasă „Priviți la Isus” are un sens mult mai profund decât crede și practică evlavie fără putere care este numită spiritualitate în vremea noastră, iar Pavel o spune elocvent:

“Noi toți privim cu fața descoperită, ca într-o oglindă, slava Domnului, și suntem schimbați în același chip al Lui, din slavă în slavă, prin Duhul Domnului” (2 Cor 3:18).

“Slava Domnului” este caracterul lui Dumnezeu locuind în Hristos. Când privim acest lucru, cu “fața descoperită” și nu cu mahrama lui Moise pe față (2 Cor 3:14), Duhul lui Dumnezeu ne schimbă, adică ne face asemenea lui Hristos, după același tipar, același “chip” al lui Hristos, după aceleași principii, enunțate clar în noul legământ: “Voi scrie legile Mele în mintea și inima voastră.”

Acestea sunt motivele pentru care noi credem că lumina sanctuarului și a neprihănirii lui Hristos pune într-o perspectivă nouă jertfa, ispășirea și întreg planul de mântuire. Toate celelalte modele ale ispășirii s-au dovedit cu totul inadecvate în atingerea scopului lui Dumnezeu cu ultima generație. Oricât de ancorate în Scriptură au părut ele, și oricâtă devoțiune au produs ele în poporul lui Dumnezeu, nu au reușit să ducă la maturitate o generație de credincioși care să devină Mireasa.

Hainele de însubțire, strălucitor și curat stau încă în șifonierele cerului, deoarece Mireasa lui Hristos nu crede că este nevoie de o schimbare “din slavă în slavă,” după exact același chip în care a fost Isus făcut asemenea fraților Săi. Ea este mulțumită cu hainele sărăcicioase ale diverselor modele ale ispășirii, fără să înțeleagă înalta chemare cu care a fost onorată.

***